

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

**DĖL NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO
DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. kovo 22 d. Nr. 309

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymu (Žin., 1999, Nr. [110-3207](#); 2003, Nr. [114-5114](#)), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatus (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 8 d. nutarimą Nr. 506 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [38-1065](#));

2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. rugsėjo 15 d. nutarimą Nr. 1106 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 506 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 2000, Nr. [80-2416](#));

2.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 28 d. nutarimą Nr. 807 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 506 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 2001, Nr. [57-2049](#));

2.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 11 d. nutarimą Nr. 1200 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 506 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 2001, Nr. [88-3097](#));

2.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 1 d. nutarimą Nr. 396 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 506 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2003, Nr. [33-1380](#)).

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

VILIJA BLINKEVIČIŪTĖ

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2004 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. 309

NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatai (toliau vadinama – šie Nuostatai) reglamentuoja nelaimingų atsitikimų darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo (toliau vadinama – nelaimingi atsitikimai darbe) ir profesinių ligų pripažinimą draudiminiais įvykiais, draudimo išmokų skyrimą ir mokėjimą, nustato jų apskaičiavimo ir mokėjimo sąlygas.

2. Šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo (Žin., 1999, Nr. [110-3207](#); 2003, Nr. [114-5114](#)) 3 straipsnyje.

3. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu (toliau vadinama – nelaimingų atsitikimų darbe socialinis draudimas) draudžiami:

3.1. asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis, einantys narystės pagrindu renkamasias pareigas renkamosiose organizacijose, kandidatai į notarus (asesoriai), valstybės tarnautojai, išskyrus valstybės tarnautojus, kurie įstatymų nustatyta tvarka valstybės lėšomis yra apdrausti nelaimingų atsitikimų, susijusių su tarnyba, draudimu;

3.2. valstybės politikai, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjai, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjai, kitų teismų teisėjai, prokurorai, Lietuvos banko valdybos pirmininkas, jo pavaduotojai, valdybos nariai, Lietuvos Respublikos Seimo ar Respublikos Prezidento paskirti valstybės institucijų ar įstaigų vadovai, kiti Lietuvos Respublikos Seimo ar Respublikos Prezidento paskirti valstybės institucijų ar įstaigų pareigūnai, Lietuvos Respublikos Seimo ar Respublikos Prezidento paskirti valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų, kitų valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų pirmininkai, jų pavaduotojai ir nariai, taip pat pagal specialius įstatymus įsteigtų komisijų ar tarybų pareigūnai;

3.3. profesinių mokyklų moksleiviai, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų studentai jų profesinio mokymo (praktikos) įstaigoje ar įmonėje metu, asmenys, teritorinių darbo biržų siųsti persikvalifikuoti įmonėse arba dirbti viešuosius darbus, jų persikvalifikavimo ar viešųjų darbų laiku;

3.4. asmenys, esantys socialinės ir psichologinės reabilitacijos įstaigose, – jų darbo laiku;

3.5. nuteistieji laisvės atėmimu – jų darbo laiku.

4. Asmenys, nurodyti šių Nuostatų 3 punkte, draudžiami, jeigu jiems už darbą ar tarnybą mokamas darbo užmokestis.

5. Iš nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinės ligos socialiniam draudimui skirtų lėšų mokamos šios išmokos:

5.1. apdraustajam, dėl draudiminio įvykio netekusiam dalies ar viso darbingumo, mokama:

5.1.1. ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpa (toliau vadinama – ligos pašalpa);

5.1.2. netekto darbingumo vienkartinė kompensacija;

5.1.3. netekto darbingumo periodinė kompensacija;

5.2. apdraustajam mirus dėl draudiminio įvykio, jo šeimos nariams lygiomis dalimis išmokama vienkartinė draudimo išmoka;

5.3. apdraustajam mirus dėl draudiminio įvykio, jo šeimos nariams lygiomis dalimis mokama periodinė draudimo išmoka.

6. Šių Nuostatų 5 punkte nurodytos draudimo išmokos skiriamos ir mokamos, jeigu nelaimingi atsitikimai darbe ar profesinės ligos yra ištirti ir pripažinti draudiminiais įvykiais.

II. NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ PRIPAŽINIMAS DRAUDIMINIAIS ĮVYKIAIS

7. Nelaimingi atsitikimai darbe ir ūmios profesinės ligos pripažįstami draudiminiais įvykiais, jeigu jie įvyko nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu apdraustiems asmenims, nurodytiems šių Nuostatų 3.1 ir 3.2 punktuose, esant visoms šioms sąlygoms:

7.1. dirbtojui dirbant draudėjo jam nustatytu darbo laiku, o jeigu dirbtojui darbo laikas draudėjo nėra nustatytas, – draudėjo įmonėje (įstaigoje) nustatytu darbo laiku, atskiru draudėjo nurodymu paskirtu dirbti laiku, taip pat dirbant tarnybinių komandiruočių laiku, t. y. vykdant darbdavio užduotį paskirties vietoje;

7.2. dirbant darbo sutartyje sulygtą darbą (įskaitant darbo vietos parengimą ir sutvarkymą), taip pat atliekant kitus draudėjo pavestus su jo vykdoma veikla susijusius darbus draudėjo naudai arba atliekant viešojo administravimo funkcijas;

7.3. dirbant darbą, už kurį mokamas darbo užmokestis, nuo kurio mokamos arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos.

8. Nelaimingi atsitikimai darbe ir ūmios profesinės ligos pripažįstami draudiminiais įvykiais, jeigu jie įvyko nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu apdraustiems asmenims, nurodytiems šių Nuostatų 3.3, 3.4 ir 3.5 punktuose, esant visoms šioms sąlygoms:

8.1. apdraustajam dirbant draudėjo jam nustatytu darbo laiku, o jeigu apdraustajam darbo laikas draudėjo nėra nustatytas, – draudėjo įmonėje (įstaigoje) nustatytu darbo laiku arba atskiru draudėjo nurodymu paskirtu dirbti laiku;

8.2. dirbant draudėjo pavestus darbus (įskaitant darbo vietos parengimą ir sutvarkymą);

8.3. dirbant darbą, už kurį mokamas darbo užmokestis, nuo kurio mokamos arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos.

9. Lėtinės profesinės ligos pripažįstamos draudiminiais įvykiais, kai nustatoma, kad asmenys, kuriems nustatyta profesinė liga, įsigaliojus Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymui (Žin., 1999, Nr. [110-3207](#)) iki jos nustatymo buvo draudžiami nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu kaip minėtojo įstatymo 4 straipsnyje nurodyti asmenys.

10. Nelaimingi atsitikimai darbe taip pat pripažįstami draudiminiais įvykiais, jeigu jie įvyko šių Nuostatų 3 punkte nurodytiems apdraustiesiems, šiais atvejais:

10.1. papildomų, specialių pertraukų ar pertraukų pailsėti ir pavalgyti metu, kai dirbtojas yra darbo vietoje, įmonės patalpose ar jos teritorijoje. Šios pertraukos suteikiamos Lietuvos Respublikos darbo kodekse (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)) nustatyta tvarka;

10.2. pakeliui į darbą ar iš darbo dirbtojo darbo dienomis kelyje (įskaitant eismo įvykį dirbtojui vykstant į darbą ar iš darbo) tarp darbovietės ir:

10.2.1. gyvenamosios vietos;

10.2.2. ne darbovietėje esančios vietos, kurioje dirbtojui išmokamas darbo užmokestis;

10.2.3. vietos ne darbovietės teritorijoje, kurioje dirbtojas gali būti pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu;

10.3. kelionės į komandiruotės vietą ir grįžimo iš jos metu, taip pat esant komandiruotėje – kelyje iš užduoties vykdymo vietos į poilsio (nakvynės) vietą ir iš jos;

10.4. įspėjimo apie darbo sutarties nutraukimą laikotarpiu darbdavio suteiktu dirbtojui laisvu nuo darbo laiku naujo darbo paieškoms (Lietuvos Respublikos darbo kodekso 130 straipsnio 3 dalis);

10.5. apdraustiesiems atliekant įstatymų nustatytas valstybines, visuomenines ar piliečio pareigas (Lietuvos Respublikos darbo kodekso 183 straipsnis), kai už tą laiką mokamas darbo užmokestis arba atitinkama kompensacija, nuo kurių mokamos arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos.

11. Namudininkams, dirbantiems pagal darbo sutartį, draudiminiais įvykiais pripažįstami tik tie nelaimingi atsitikimai ir ūmios profesinės ligos, kuriuos ištyrus nustatoma, kad dirbant darbdavio

naudai juos lėmė ar sukėlė darbdavio pateiktos medžiagos ar darbo priemonės, taip pat pats gamybos procesas.

12. Draudiminiais įvykiais nepripažįstami nelaimingi atsitikimai darbe ar nustatytos profesinės ligos, kuriuos ištyrus nustatoma, kad jie neatitinka šių Nuostatų 7–11 punktuose nustatytų sąlygų.

13. Draudiminiais įvykiais taip pat nepripažįstami nelaimingi atsitikimai darbe arba nustatytos ūmios profesinės ligos, kuriuos ištyrus nustatoma, kad jie atitinka šių Nuostatų 7, 8, 10 ar 11 punktuose nustatytas sąlygas, tačiau įvykę esant bent vienai iš šių aplinkybių:

13.1. apdraustasis buvo neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų, ir tai nebuvo susiję su jam draudėjo pavesto darbo technologijos ypatybėmis.

Neblaivumas ar apsvaigimas nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos metu nustatomas vadovaujantis Transporto priemonių vairuotojų ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo būsenos nustatymo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 92 (Žin., 1996, Nr. [6-158](#)).

Jeigu neblaivumas ar apsvaigimas nenustatytas šio punkto antrojoje pastraipoje nustatyta tvarka, šis faktas įrodomas pagal asmens sveikatos priežiūros įstaigų atliktų tyrimų išvadas apie nustatytą alkoholio ar svaigiųjų medžiagų koncentraciją biologinėse organizmo terpėse (kraujyje, šlapime, seilėse ar kituose organizmo skysčiuose), o nesant tyrimo – pagal apdraustojo asmens mediciniuose dokumentuose aprašytus asmens sveikatos priežiūros įstaigos gydytojų ar kitų turinčių reikiamą kvalifikaciją ir įgūdžius medicinos specialistų nustatytus neblaivumo ar apsvaigimo nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų būseną įrodančius klinikinius simptomus, taip pat remiantis darbdavio sudarytos komisijos ar nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo komisijos išvada;

13.2. apdraustasis nukentėjo dėl savo veikos, kurioje ikiteisminio tyrimo institucija arba teismas nustatė nusikalstamos veikos požymius arba kad ši veika yra susijusi su administraciniu teisės pažeidimu.

Nusikalstamos veikos požymius įrodo ikiteisminio tyrimo institucijos išvada, procesinis sprendimas ar teismo nuosprendis. Teismui priėmus išteisinamąjį nuosprendį (apdraustąjį pripažinus nekaltu), nelaimingas atsitikimas darbe ar ūmi profesinė liga pripažįstami draudiminiu įvykiu.

Administracinis teisės pažeidimas, susijęs su apdraustojo veika, nustatomas remiantis administracinę teisės pažeidimą tiriančios institucijos surašytais administracinių teisės pažeidimų protokolais, nutarimais, kitais dokumentais ir teismo sprendimais;

13.3. apdraustasis sąmoningai (tyčia) siekė, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas.

Sąmoningas siekis, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas, įskaitant savižudybę ar pasikėsinimą į savo gyvybę ar sveikatą, įrodomas remiantis teisėsaugos institucijų, sveikatos priežiūros įstaigų ar nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo komisijos išvada;

13.4. apdraustasis sirgo liga, nesusijusia su darbu.

Nelaimingas atsitikimas darbe ar ūmi profesinė liga nepripažįstami draudiminiu įvykiu, jeigu remiantis asmens sveikatos priežiūros įstaigų išvadomis, medicininės ekspertizės įstaigų išvadomis nustatoma, kad nelaimingas atsitikimas darbe įvyko dėl ligos, nesusijusios su darbu, t. y. nelaimingą atsitikimą darbe ar ūmią profesinę ligą lėmė bendro pobūdžio sveikatos sutrikimai;

13.5. apdraustasis savavališkai (be darbdavio žinios) dirbo sau (savo interesais);

13.6. prieš apdraustąjį buvo panaudotas smurtas, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu.

Smurto aplinkybės ir motyvai nustatomi remiantis teisėsaugos institucijų arba nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo komisijos išvadomis.

14. Nelaimingi atsitikimai darbe privalo būti ištirti ir tyrimo rezultatai įforminti Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 748 (Žin., 2001, Nr. [53-1881](#)), nustatyta tvarka.

15. Profesinės ligos turi būti ištirtos ir pripažintos profesinėmis ligomis, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 815 (Žin., 2001, Nr. [57-2051](#)), Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų, nustatyta tvarka.

16. Apie sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe, ūmią profesinę ligą, dėl kurios darbuotojas mirė, darbdavys (draudėjas) teisės aktų nustatyta tvarka privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau vadinama – Fondo valdyba) teritoriniam skyriui, kuriame registruotas draudėju.

17. Gavę darbdavio (draudėjo) informaciją apie sunkų ir mirtiną nelaimingą atsitikimą darbe, ūmią profesinę ligą, atitinkamo Fondo valdybos teritorinio skyriaus specialistai (atstovai) turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti juos tiriant.

18. Tiriant lėtines profesines ligas, Valstybinės darbo inspekcijos teritorinio skyriaus kvietimu gali dalyvauti atitinkamo Fondo valdybos teritorinio skyriaus atstovai.

19. Fondo valdybos teritorinio skyriaus specialistai (atstovai) dalyvauja tiriant nelaimingus atsitikimus darbe ar profesines ligas Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose ir Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatuose nustatyta tvarka.

20. Atliekant tyrimą dalyvaujantys Fondo valdybos teritorinio skyriaus specialistai (atstovai), nesutikę su nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos tyrimo komisijos išvadomis, raštu išdėsto ir pateikia tyrimo komisijai nesutikimo motyvus. Nesutikimo motyvai pridedami prie nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo akto ar profesinės ligos tyrimo ir patvirtinimo akto (tyrimo medžiagos sudedamosios dalies).

21. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų pripažinimo draudiminiais įvykiais klausimus nagrinėja Fondo valdybos teritorinis skyrius, užregistravęs draudėju įmonę, įstaigą ar organizaciją, kurioje dirba (dirbo) nukentėjusysis.

22. Nagrinėdamas nelaimingų atsitikimų darbe pripažinimo draudiminiais įvykiais klausimą, Fondo valdybos teritorinis skyrius pagal nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos patvirtinimo aktus ir kartu gautus dokumentus vertina įvykio aplinkybes, laiką, vietą, asmens kreipimosi į gydymo įstaigą laiką. Kilus neaiškumui ar esant būtinybei gali būti pareikalauta papildomų dokumentų.

23. Fondo valdybos teritoriniame skyriuje nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pripažinimo draudiminiu įvykiu klausimas pradedamas nagrinėti, kai Valstybinė darbo inspekcija (jos teritorinis skyrius), draudėjas (tyrimo komisija), pats nukentėjusysis ar asmuo, pretenduojantis gauti draudimo išmoką, pateikia nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo aktą (forma N-1 ar N-2) ar profesinės ligos tyrimo ir patvirtinimo aktą, tyrimo medžiagą ir reikiamus dokumentus.

24. Nagrinėjant nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pripažinimo draudiminiu įvykiu klausimą, vadovaujamosi nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo aktu (forma N-1 ar N-2) ar profesinės ligos tyrimo ir patvirtinimo aktu, taip pat vertinami prie aktų pridėti ar papildomai gauti kiti dokumentai:

24.1. darbo laiko apskaitos žiniaraštis;

24.2. darbo sutartis ar įsakymas dėl priėmimo į valstybės tarnybą ir panašiai;

24.3. pareiginė instrukcija (pareigybės aprašymas);

24.4. įsakymas dėl komandiruotės;

24.5. įvykio schema;

24.6. liudytojų paaiškinimai apie nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos priežastis ir aplinkybes;

24.7. pažyma apie traumos sunkumą;

24.8. dokumentai (gydytojų išvados, tyrimų rezultatai, pažymos), kuriuose yra išvados dėl nukentėjusiojo neblaivumo, apsvaigimo nuo narkotinių ar kitų medžiagų;

24.9. teismo sprendimai, nuosprendžiai ir kiti dokumentai, gauti iš teisėsaugos institucijų ir administracinius teisės pažeidimus tiriančių institucijų;

24.10. darbo sąlygų higieninė charakteristika, darbo aplinkos kenksmingų veiksnių matavimo rezultatų ir darbo sąlygų higieninio įvertinimo dokumentai;

24.11. Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos išvada;

24.12. atitinkamos sveikatos priežiūros įstaigos darbo medicinos specialistų tyrimo ar ekspertizės išvada;

24.13. kiti dokumentai, kuriose yra duomenų apie nelaimingą atsitikimą darbe, susirgimą profesine liga arba mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežastį.

25. Fondo valdybos teritorinis skyrius, nagrinėdamas nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pripažinimo draudiminiu įvykiu klausimą, privalo nustatyti, kad:

25.1. įmonė, įstaiga ar organizacija, kurioje dirba (dirbo) apdraustasis, registruota draudėju Fondo valdybos teritoriniame skyriuje tuo laiku, kai įvyko nelaimingas atsitikimas darbe ar nustatyta ūmi profesinė liga;

25.2. draudėjas moka ar privalo mokėti socialinio draudimo įmokas (išskyrus tuos atvejus, kai įmokų mokėjimo terminai dar nepraėję);

25.3. asmuo įrašytas Fondo valdybos teritorinio skyriaus apdraustųjų asmenų įskaitoje arba draudėjas apie asmenį, kuriam įvyko nelaimingas atsitikimas darbe ar nustatyta profesinė liga, yra pateikęs Fondo valdybos teritoriniam skyriui pranešimą apie asmens priėmimą į darbą;

25.4. asmuo nėra draudžiamas valstybės lėšomis nelaimingų atsitikimų, susijusių su tarnyba, draudimu.

26. Nesant šių Nuostatų 25.1–25.4 punktuose nurodytų sąlygų, asmuo, kuriam įvyko nelaimingas atsitikimas darbe ar nustatyta profesinė liga, negali būti laikomas apdraustuoju, o nelaimingas atsitikimas darbe ar profesinė liga – draudiminiu įvykiu.

27. Kai Fondo valdyba ar Fondo valdybos teritorinis skyrius gauna papildomus dokumentus ar nustato naujas įvykio aplinkybes, kurios gali turėti įtakos nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pripažinimui draudiminiu įvykiu, jie turi teisę Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka kreiptis dėl papildomo ar pakartotinio ištirimo:

27.1. mirtinų ir sunkių nelaimingų atsitikimų darbe, kuriuos tyrė Valstybinė darbo inspekcija, – į atitinkamą Valstybinės darbo inspekcijos teritorinį skyrių;

27.2. lengvų nelaimingų atsitikimų darbe ir su eismo įvykiais susijusių sunkių ar mirtinų nelaimingų atsitikimų, kuriuos tyrė darbdavio įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu patvirtinta dvišalė komisija, – į darbdavį.

28. Fondo valdybos ar Fondo valdybos teritorinio skyriaus atstovai turi teisę dalyvauti, o šių Nuostatų 27 punkte nustatytais atvejais privalo dalyvauti atliekant papildomą ar pakartotinį nelaimingo atsitikimo darbe tyrimą.

29. Dėl profesinės ligos diagnozės papildomo tyrimo Fondo valdyba ar Fondo valdybos teritorinis skyrius Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka turi teisę kreiptis į Centrinę darbo medicinos ekspertų komisiją. Fondo valdybos ar Fondo valdybos teritorinio skyriaus atstovai turi teisę dalyvauti atliekant šį profesinės ligos tyrimą.

30. Fondo valdyba ar Fondo valdybos teritorinis skyrius turi teisę kreiptis į Centrinę darbo medicinos ekspertų komisiją dėl ginčytinų klausimų, susijusių su profesinės ligos nustatymu, tyrimu (diagnozės patvirtinimu ar paneigimu), sprendimo teisės aktų nustatyta tvarka. Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos posėdžiuose, kuriuose sprendžiami šie ginčytini klausimai, turi teisę dalyvauti Fondo valdybos ar Fondo valdybos teritorinio skyriaus atstovai.

31. Sprendimą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pripažinimo (nepripažinimo) draudiminiu įvykiu priima Fondo valdybos teritorinio skyriaus vedėjas (pavaduotojas) šių Nuostatų nustatyta tvarka.

32. Jeigu nelaimingas atsitikimas darbe ar nustatyta profesinė liga draudiminiu įvykiu nepripažįstami, šis sprendimas įteikiamas apdraustajam, kuriam įvyko nelaimingas atsitikimas darbe ar nustatyta profesinė liga, o jo mirties atveju – asmeniui, pretenduojančiam į teisę gauti draudimo išmoką, arba darbdaviui. Sprendime turi būti nurodyta jo apskundimo tvarka ir terminai.

III. LIGOS PAŠALPA

33. Teisę gauti ligos pašalpą turi apdraustieji, nurodyti šių Nuostatų 3.1-3.3 punktuose, jeigu jie dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar nustatytos profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais,

tampa laikinai nedarbingi ir dėl to praranda darbo pajamas (išskyrus atvejus, nurodytus šių Nuostatų 42 ir 43 punktuose). Teisę gauti ligos pašalpą apdraustieji įgyja neatsižvelgiant į turimą valstybinio socialinio draudimo stažą.

34. Jeigu teisės į ligos pašalpą atsiradimo metu asmuo turėjo teisę į ligos pašalpą dėl bendrojo susirgimo, mokama ligos pašalpa dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos.

35. Jeigu nelaimingas atsitikimas darbe neištiriamas per 30 dienų nuo kreipimosi į Fondo valdybos teritorinį skyrių, ligos pašalpa nuo trečios laikinojo nedarbingumo dienos mokama Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme (Žin., 2000, Nr. [111-3574](#)) nustatyta tvarka. Ištyrus nelaimingo atsitikimo darbe aplinkybes ir pripažinus įvykį draudiminiu, ligos pašalpa perskaičiuojama pagal šiuos Nuostatus ir išmokamas ligos pašalpos skirtumas.

36. Ligos pašalpa skiriama ir mokama, jeigu teisė ją gauti atsirado darbo laikotarpiu, įskaitant ir traumas pakeliui iš darbo, įvykusias atleidimo iš darbo dieną.

37. Ligos pašalpa mokama 100 procentų vidutinio dienos kompensuojamojo uždarbio, taikomo ligos pašalpoms skaičiuoti, dydžio, nuo pirmos laikinojo nedarbingumo dienos iki darbingumo atgavimo arba iki bus nustatytas invalidumas. Pripažinus invalidumą, nauja ligos pašalpa dėl to paties draudiminio įvykio, esant komplikacijoms ar paūmėjimui, gali būti skiriama ir mokama ne anksčiau kaip po vienos dirbtos dienos.

38. Apdraustiesiems, kurie dėl nelaimingo atsitikimo darbe gydos si sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje ortopedines ir (ar) protezavimo paslaugas, ligos pašalpa mokama už visą gydymosi sveikatos priežiūros įstaigoje laiką, įskaitant kelionės laiką, kuriam nustatyta tvarka išduodamas nedarbingumo pažymėjimas.

39. Apdraustajam, tapusiam laikinai nedarbingu dėl paūmėjusios profesinės ligos ar nelaimingo atsitikimo darbe pasekmių kasmetinių atostogų metu, ligos pašalpa mokama už visas laikinojo nedarbingumo dienas, patvirtintas nedarbingumo pažymėjimu.

40. Ligos pašalpa mokama už darbo dienas pagal kalendorių (taikoma 5 dienų darbo savaitė).

41. Apdraustajam, tapusiam laikinai nedarbingu dėl paūmėjusios profesinės ligos ar nelaimingo atsitikimo darbe pasekmių nemokamų atostogų metu arba nušalinus darbuotoją nuo darbo, nemokant jam darbo užmokesčio, ligos pašalpa mokama nuo tos dienos, kurią darbuotojas turėjo pradėti dirbti pasibaigus nemokamų atostogų ar nušalinimo nuo darbo laikui.

42. Ligos pašalpa pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ar profesinės ligos socialinio draudimo įstatymą nemokama šių Nuostatų 3.1, 3.2 ir 3.3 punktuose nurodytiems asmenims, jeigu:

42.1. nelaimingas atsitikimas darbe ar profesinė liga nėra nustatyta tvarka pripažinti draudiminiais įvykiais;

42.2. nustatoma, kad apdraustasis ar atitinkamos įstaigos pateikė neteisingus duomenis apie draudiminį įvykį ar suklastotus dokumentus arba nepateikė reikiamų dokumentų;

42.3. apdraustasis nedarbingumo laikotarpiu dirba ar dėl ligos nepraranda gaunamų pajamų.

43. Asmenims, pažeidusiems gydytojo nustatytą gydymo režimą, paskirtu laiku be pateisinamos priežasties neatvykusiems pas gydytoją arba, kaip teisės aktų nustatyta, neatvykusiems pasitikrinti darbingumo, Fondo valdybos teritorinio skyriaus sprendimu ligos pašalpa neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas nuo pažeidimo padarymo dienos, bet ne ilgiau kaip 14 kalendorinių dienų, o neatvykusiems į Valstybinę medicinines socialinės ekspertizės komisiją – visam laikui nuo tos dienos, kurią jie turėjo atvykti pasitikrinti darbingumo. Šiuos pažeidimus gali nustatyti sveikatos priežiūros įstaigos gydytojai, Fondo valdybos teritorinio skyriaus valstybės tarnautojai ar darbdavio sudaryta komisija.

44. Asmeniui, tapusiam laikinai nedarbingu dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos, nustatytos iki 2000 m. sausio 1 d., komplikacijų ar paūmėjimo, ar įvykio nepripažinus draudiminiu (šių Nuostatų 42.1 punktas), ligos pašalpa mokama, kaip nustatyta Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 (Žin., 2001, Nr. [10-284](#)).

45. Kompensuojamasis uždarbis nustatomas pagal asmens draudžiamąsias pajamas, kurias sudaro visos apdraustojo pajamos, nuo kurių buvo mokamos ar turėjo būti mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos nelaimingų atsitikimų darbe socialiniam draudimui, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nustatytos ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pašalpos, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo nustatytos ligos (įskaitant darbdavio mokamą ligos pašalpą už pirmąsias 2 laikinojo nedarbingumo dienas), motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpos, taip pat bedarbio pašalpos, kurios mokamos pagal Lietuvos Respublikos bedarbių rėmimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. [2-25](#)) 15 straipsnio 1 dalį (įsigaliojus Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymui (Žin., 2004, Nr. [4-26](#)), – šiuo draudimu draustiems asmenims).

46. Kompensuojamasis uždarbis, pagal kurį nustatomas ligos pašalpų dydis, skaičiuojamas pagal apdraustojo asmens draudžiamąsias pajamas, turėtas užpraeitą kalendorinį ketvirtį, buvusį prieš laikinojo nedarbingumo nustatymo mėnesį.

Vidutinis dienos kompensuojamasis uždarbis apskaičiuojamas užpraeito kalendorinio ketvirčio, buvusio prieš laikinojo nedarbingumo nustatymo mėnesį, draudžiamąsias pajamas dalijant iš to paties ketvirčio darbo dienų pagal kalendorių skaičiaus (taikoma 5 dienų darbo savaitė).

47. Pašalpos gavėjo mėnesio kompensuojamasis uždarbis ligos pašalpoms skaičiuoti negali viršyti laikinojo nedarbingumo nustatymo mėnesį galiojusių Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų 3,5 dydžio sumos.

48. Maksimalus dienos kompensuojamasis uždarbis apskaičiuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių laikinojo nedarbingumo nustatymo mėnesį, 3,5 dydžio sumą dalijant iš to mėnesio darbo dienų pagal kalendorių skaičiaus (taikoma 5 darbo dienų savaitė).

49. Pašalpos gavėjo mėnesio kompensuojamasis uždarbis ligos pašalpoms skaičiuoti negali būti mažesnis už laikinojo nedarbingumo nustatymo mėnesį galiojusių Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų ketvirtadalį.

Minimalus dienos kompensuojamasis uždarbis apskaičiuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių laikinojo nedarbingumo nustatymo mėnesį, ketvirtadalį dalijant iš to mėnesio darbo dienų pagal kalendorių skaičiaus (taikoma 5 darbo dienų savaitė).

50. Jeigu apskaičiuotas vidutinis dienos kompensuojamasis uždarbis yra didesnis už maksimalų dienos kompensuojamąjį uždarbį, ligos pašalpa skaičiuojama pagal pastarąjį dydį.

51. Jeigu apskaičiuotas vidutinis dienos kompensuojamasis uždarbis yra mažesnis už minimalų dienos kompensuojamąjį dydį, ligos pašalpa skaičiuojama pagal pastarąjį dydį.

IV. NETEKTO DARBINGUMO VIENKARTINĖ KOMPENSACIJA

52. Nukentėjusiajam (šių Nuostatų 3.1–3.5 punktai), dėl draudiminiu įvykiu pripažinto nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos terminuotai netekusiam iki 20 procentų darbingumo, išmokama netekto darbingumo vienkartinė kompensacija, kurios dydis yra 10 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio, taikomo vienkartinei kompensacijai apskaičiuoti.

53. Nukentėjusiajam (šių Nuostatų 3.1–3.5 punktai), dėl draudiminiu įvykiu pripažinto nelaimingo atsitikimo darbe arba nustatytos profesinės ligos terminuotai netekusiam daugiau kaip 20 procentų, bet mažiau kaip 30 procentų darbingumo, išmokama netekto darbingumo vienkartinė kompensacija, kurios dydis yra 20 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio, taikomo vienkartinei kompensacijai apskaičiuoti.

54. Nukentėjusiajam (šių Nuostatų 3.1–3.5 punktai), kuriam nustatytas neterminuotas darbingumo netekimas, išmokama netekto darbingumo vienkartinė kompensacija, trigubai didesnė už nurodytąją šių Nuostatų 52 ar 53 punktuose.

55. Mėnesio kompensuojamasis uždarbis netekto darbingumo vienkartinei kompensacijai apskaičiuoti nustatomas pagal asmens draudžiamąsias pajamas (šių Nuostatų 45 punktą), gautas

per paskutinius paeiliui einančius 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo užpraeito kalendorinio ketvirčio, buvusio iki nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos nustatymo mėnesio, pabaigos.

56. Mėnesio kompensuojamasis uždarbis netekto darbingumo vienkartinėi kompensacijai apskaičiuoti nustatomas asmens draudžiamąsias pajamas, turėtas šių Nuostatų 55 punkte nurodytu laikotarpiu, dalijant iš 12.

57. Mėnesio kompensuojamasis uždarbis vienkartinėi kompensacijai apskaičiuoti negali būti mažesnis už einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių nelaimingo atsitikimo darbe dieną ar profesinės ligos nustatymo dieną, ketvirtadalį.

58. Mėnesio kompensuojamasis uždarbis vienkartinėi kompensacijai apskaičiuoti negali viršyti einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustatymo dieną, 3,5 dydžių sumos.

59. Jeigu asmuo šių Nuostatų 55 punkte nurodytu laikotarpiu draudžiamųjų pajamų neturėjo, netekto darbingumo vienkartinė kompensacija apskaičiuojama pagal einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių nelaimingo atsitikimo darbe dieną ar profesinės ligos nustatymo dieną, ketvirtadalį (šių Nuostatų 57 punktas).

60. Jeigu Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija iš naujo nustato, kad apdraustasis, turėjęs teisę gauti netekto darbingumo periodinę kompensaciją (šių Nuostatų 62 punktas), neteko mažiau kaip 30 procentų darbingumo, tačiau jo darbingumo netekimo procentas atitinka šių Nuostatų 52 ir 53 punktuose nustatytus dydžius, jam išmokama netekto darbingumo vienkartinė kompensacija, o netekto darbingumo periodinės kompensacijos mokėjimas nutraukiamas nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos.

61. Jeigu apdraustojo, kuriam jau buvo išmokėta netekto darbingumo vienkartinė kompensacija (ar jos skirtumas), netektas darbingumas po 2004 m. sausio 1 d. pasikeičia ir neviršija šių Nuostatų 52 ir 53 punktuose nustatytų dydžių, o iš naujo apskaičiuota vienkartinė kompensacija yra didesnė už gautąją, jam išmokamas iš naujo apskaičiuotos ir jau išmokėtos kompensacijos skirtumas.

V. NETEKTO DARBINGUMO PERIODINĖ KOMPENSACIJA

62. Apdraustiesiems (šių Nuostatų 3.1–3.5 punktai), dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, netekusiems 30 ir daugiau procentų darbingumo, mokama netekto darbingumo periodinė kompensacija.

63. Netekto darbingumo periodinė kompensacija apskaičiuojama pagal formulę:

$0,5dkD$, kur:

d – darbingumo netekimo koeficientas – vieneto dalimis išreikštas dydis, kuris apskaičiuojamas netekto darbingumo procentą dalijant iš šimto;

D – Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo (Žin., 1994, Nr. [59-1153](#)) nustatyta tvarka patvirtintos einamųjų metų draudžiamosios pajamos, galiojančios mėnesį, už kurį mokama netekto darbingumo periodinė kompensacija;

k – kompensavimo koeficientas nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos atveju – asmens vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų per paskutinius paeiliui einančius 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo pabaigos užpraeito kalendorinio ketvirčio, buvusio prieš nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos nustatymo mėnesį, santykis su nelaimingo atsitikimo darbe dieną ar susirgimo ūmia profesine liga nustatymo metu galiojančiomis einamųjų metų draudžiamosiomis pajamomis. Šis koeficientas taip pat taikomas skaičiuojant netekto darbingumo periodinę kompensaciją, kai asmuo, kuriam nustatyta lėtinė profesinė liga, pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą neturi teisės gauti invalidumo pensijos;

k – kompensavimo koeficientas lėtinės profesinės ligos atveju, apskaičiuojamas pagal formulę:

$k = (K1S1 + K2S2)/(S1+S2)$, kur:

K1 – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, taikomas už laikotarpį iki 1993 m. gruodžio 31 d., apskaičiuotas Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka;

K2 – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, taikomas už laikotarpį nuo 1994 m. sausio 1 d., apskaičiuotas Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka;

S1 – pensijų draudimo stažo metų, pagal kuriuos apskaičiuotas koeficientas K1, skaičius;

S2 – pensijų draudimo stažo metų nuo 1994 m. sausio 1 d., Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka įskaitytų valstybinės socialinio draudimo invalidumo arba senatvės pensijos papildomai daliai apskaičiuoti, skaičius.

Kompensavimo koeficientas negali būti mažesnis kaip 0,25 ir didesnis kaip 3.

64. Jeigu Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija iš naujo nustato, kad nukentėjusiojo, turėjusio teisę gauti netekto darbingumo periodinę kompensaciją, netektas darbingumas sumažėjo (ne mažiau kaip iki 30 procentų) arba padidėjo, nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos kompensacija jam atitinkamai perskaičiuojama nustatant naują darbingumo netekimo koeficientą (d).

65. Ne viso mėnesio netekto darbingumo periodinė kompensacija apskaičiuojama pagal kalendorines to mėnesio, už kurį ji mokama, dienas.

66. Netekto darbingumo periodinė kompensacija mokama iki Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos nustatyto darbingumo netekimo termino pabaigos.

67. Netekto darbingumo periodinė kompensacija mokama kas mėnesį ir perskaičiuojama pagal naują einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydį.

68. Jeigu Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nustato, kad apdraustasis, turėjęs teisę gauti netekto darbingumo vienkartinę kompensaciją, neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, netekto darbingumo periodinė kompensacija jam apskaičiuojama, kaip nustatyta šių Nuostatų 62 punkte, ir mokama nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos.

69. Jeigu nukentėjusiojo, gaunančio netekto darbingumo periodinę kompensaciją, netektas darbingumas pakartotinai sumažėja iki šių Nuostatų 52 ir 53 punktuose nustatytų dydžių, netekto darbingumo vienkartinę kompensaciją už tą patį nelaimingą atsitikimą darbe ar nustatytą profesinę ligą mokama šių Nuostatų 61 punkte nustatyta tvarka.

70. Jeigu nukentėjusiojo, gavusio netekto darbingumo periodinę ir vienkartinę kompensacijas (ar vienkartinės kompensacijos skirtumą), netektas darbingumas, nepaėjęs 24 mėnesiams nuo teisės į vienkartinę kompensaciją atsiradimo dienos, pakartotinai po 2004 m. sausio 1 d. padidėja iki 30 ir daugiau procentų, iš apskaičiuotos netekto darbingumo periodinės kompensacijos sumos išskaičiuojama išmokėtos netekto darbingumo vienkartinės kompensacijos (ar jos skirtumo) dalis už likusį iki 24 mėnesių laikotarpį:

70.1. išmokėtos netekto darbingumo vienkartinės kompensacijos (ar jos skirtumo) dalis už likusį iki 24 mėnesių laikotarpį apskaičiuojama vienkartinę kompensaciją (ar jos skirtumą) dalijant iš 24 mėnesių laikotarpio kalendorinių dienų ir dauginant iš likusio iki 24 mėnesių laikotarpio pabaigos kalendorinių dienų skaičiaus;

70.2. iš apskaičiuotos netekto darbingumo periodinės kompensacijos kiekvieną mėnesį išskaičiuojama po 20 procentų periodinės kompensacijos, iki bus išskaičiuota išmokėtos vienkartinės kompensacijos (ar jos skirtumo) dalis.

71. Nukentėjusiajam dėl kelių draudiminių įvykių Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nustato bendrą darbingumo netekimo procentą ir nurodo dėl kiekvieno įvykio atskirai netektą darbingumo dalį.

72. Nukentėjusiajam dėl kelių įvykių, kurių vienas yra nedraudiminis, Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nustato darbingumo netekimą ir nurodo netekto darbingumo dalį atskirai dėl draudiminių ir nedraudiminių įvykių.

73. Dėl kiekvieno draudiminio įvykio skiriamos atskiros netekto darbingumo kompensacijos, kurios apskaičiuojamos ir mokamos šiuose Nuostatuose nustatyta tvarka.

74. Jeigu darbingumo netekimo laipsnis buvo nustatytas teismo sprendimu, nustačius naują mažesnę darbingumo netekimo procentą, netekto darbingumo kompensacija atitinkamai sumažinama tik teismo tvarka. Nustačius naują didesnę darbingumo netekimo procentą, netekto darbingumo kompensacija atitinkamai perskaičiuojama šių Nuostatų nustatyta tvarka.

VI. PERIODINĖ DRAUDIMO IŠMOKA APDRAUSTAJAM MIRUS

75. Apdraustajam (šių Nuostatų 3.1–3.5 punktai) mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, teisę į periodinę draudimo išmoką turi nedarbingi asmenys, kurie jo mirties dieną buvo mirusiojo išlaikomi arba turėjo teisę gauti jo išlaikymą, taip pat mirusiojo vaikas (vaikai), gimęs (gimę) po jo mirties.

76. Nedarbingais mirusiojo išlaikomais asmenimis laikomi ir periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus mokama:

76.1. vaikams (įvaikiams) – iki jiems sukaks 18 metų;

76.2. vaikams (įvaikiams), sukausiems 18 metų ir vyresniems, besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų, profesinių, vidurinių mokyklų dieniniuose skyriuose, – iki jiems sukaks 24 metai;

76.3. mirusiojo sutuoktiniui ar tėvui (motinai), įtėviui (įmotei), neatsižvelgiant į amžių ir darbingumą, jeigu jis nedirba (nėra draudžiamas kaip Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. [17-447](#)) 4 straipsnio 1 dalies 1-6 punktuose nurodyti asmenys ir negauna socialinio draudimo motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpos) ir prižiūri mirusiojo vaikus (įvaikius), vaikaičius, brolius, seseris, – iki šiems sukaks 8 metai;

76.4. mirusiojo sutuoktiniui, sukausiam Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių, – iki gyvos galvos;

76.5. mirusiojo sutuoktiniui, pripažintam invalidu, – jo invalidumo laikotarpiu;

76.6. mirusiojo vaikams (įvaikiams), vyresniems kaip 18 metų, jeigu jie tapo invalidais iki 18 metų, – jų invalidumo laikotarpiu;

76.7. kitiems nedarbingiems asmenims, kurių nedarbingumo faktas nustatytas Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos arba teismo sprendimu, teismo tvarka įrodžiusiems išlaikymo ar teisių į išlaikymą faktą, – jų nedarbingumo laikotarpiu.

77. Apdraustojo vaikai, gimę po jo mirties, turi teisę į periodinę draudimo išmoką apdraustajam mirus, jeigu jie gimę praėjus ne daugiau kaip 300 dienų po jo mirties.

78. Periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus apskaičiuojama kaip ir netekto darbingumo periodinė kompensacija, laikant, kad netekta 100 procentų darbingumo ($d = 1$). Apskaičiuotas kompensacijos dydis dalijamas iš vienetu padidinto asmenų, turinčių teisę ją gauti, skaičiaus, ir gauto dydžio išmoka mokama kiekvienam asmeniui, turinčiam teisę ją gauti.

79. Kai asmuo, turintis teisę gauti periodinę draudimo išmoką apdraustajam mirus, kreipiasi po to, kai ji buvo paskirta kitiems asmenims, periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus perskaičiuojama ir visiems periodinės draudimo išmokos gavėjams mokama nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį gautas paskutinis prašymas, pirmos dienos.

80. Pasikeitus skaičiui asmenų, turinčių teisę gauti periodinę draudimo išmoką apdraustajam mirus, išmokos dydis perskaičiuojamas nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį atsirado šios aplinkybės, pirmos dienos.

81. Vaikams nuo 18 iki 24 metų (šių Nuostatų 76.2 punktas) periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus mokama jų mokymosi nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų, profesinių, vidurinių mokyklų dieniniuose skyriuose laikotarpiu.

82. Periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus gavėjai, vyresni kaip 18 metų, kurie mokosi nustatyta tvarka įregistruotų vidurinių, profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų dieniniuose skyriuose, privalo per 10 dienų nuo mokslo metų atitinkamoje mokykloje pradžios pateikti minėtąją išmoką mokančiam Fondo valdybos teritoriniam skyriui mokyklos, kurioje jie mokosi, išduotą pažymą apie periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus gavėjo mokymąsi. Jeigu tokios pažymos jie nepateikia, laikoma, kad šie gavėjai neatitinka periodinės draudimo

išmokos apdraustajam mirus mokėjimo sąlygos, nurodytos šių Nuostatų 76.2 punkte, ir išmokos mokėjimas jiems nutraukiamas šių Nuostatų 83 punkte nustatyta tvarka.

83. Kai vaikai nuo 18 iki 24 metų (šių Nuostatų 76.2 punktas) baigia (ar nutraukia) mokslą, jiems periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus mokėjimas nutraukiamas nuo kito mėnesio pirmos dienos.

Pradėjus mokytis kitoje (ar toje pačioje) mokykloje, ši išmoka mokėti pradedama nuo mokymosi pradžios, jeigu teisę į ją turi tik šis išlaikytinis. Jeigu išmoka mokama ir kitiems mirusiojo šeimos nariams, ji perskaičiuojama šių Nuostatų 80 punkte nustatyta tvarka.

84. Periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus skiriama vaikui, vyresniam kaip 18 metų, kuris apdraustojo mirties dieną yra baigęs mokyklą ir įstojęs (arba po jo mirties iki tų metų mokslo metų pradžios įstos) į šių Nuostatų 76.2 punkte nurodytą mokyklą dieninį skyrių, jeigu jis iki rugsėjo 10 d. pateikia mokyklos, kurioje mokosi, išduotą pažymą, patvirtinančią mokymąsi. Periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus išmokama nuo teisės į šią išmoką atsiradimo dienos ir toliau mokama bendra tvarka.

VII. VIENKARTINĖ DRAUDIMO IŠMOKA APDRAUSTAJAM MIRUS

85. Apdraustajam (šių Nuostatų 3.1–3.5 punktai) mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, mirusiojo šeimai išmokama vienkartinė draudimo išmoka, lygi 100 einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių mirties dėl draudiminio įvykio mėnesį.

86. Mirusiojo šeimos nariais laikomi jo sutuoktinis, vaikai (įvaikiai) iki 18 metų, taip pat vyresni, jeigu jie mokosi nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų, profesinių, vidurinių mokyklų dieniniuose skyriuose, – iki jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikai (įvaikiai), vyresni kaip 18 metų, jeigu jie tapo invalidais iki 18 metų, mirusiojo vaikai, gimę praėjus ne daugiau kaip 300 dienų po jo mirties, motina (įmotė) ir tėvas (įtėvis).

87. Jeigu teisę į vienkartinę draudimo išmoką turi vienas asmuo, jam išmokama viso dydžio vienkartinė draudimo išmoka apdraustajam mirus.

88. Jeigu teisę į vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus turi 2 ir daugiau asmenų, išmoka dalijama iš jų skaičiaus ir lygiomis dalimis išmokama kiekvienam turinčiam teisę į ją asmeniui (šių Nuostatų 86 punktas).

89. Jeigu mirusiojo sutuoktinė, kreipdamasi dėl vienkartinės draudimo išmokos apdraustajam mirus skyrimo, pateikia sveikatos priežiūros įstaigos pažymą, patvirtinančią jos nėštumą, nustatant vienkartinės draudimo išmokos dydį kiekvienam asmeniui, įtraukiamą ir būsimąjo kūdikio dalis. Jeigu praėjus 300 dienų po apdraustojo mirties per mėnesį nepateikiamas kūdikio gimimo liudijimas, jam palikta išmokos dalis lygiomis dalimis išmokama asmenims, turėjusiems teisę į vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus.

VIII. IŠMOKŲ SKYRIMAS IR MOKĖJIMAS

90. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokas skiria ir moka Fondo valdybos teritoriniai skyriai.

91. Prašymą skirti išmoką su visais reikiama dokumentais asmuo pateikia tam Fondo valdybos teritoriniam skyriui, kuriame registruotas draudėjas.

92. Prie prašymo skirti ligos pašalpą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos turi būti pateikti:

92.1. Lietuvos Respublikos piliečio pasas, asmens tapatybės kortelė, leidimas nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje arba kitas asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas;

92.2. nustatyta tvarka išduotas nedarbingumo pažymėjimas;

92.3. draudiminį įvykį patvirtinantys dokumentai (jeigu nepateikti).

93. Prie prašymo skirti netekto darbingumo vienkartinę arba periodinę kompensaciją turi būti pateikti:

93.1. Lietuvos Respublikos piliečio pasas, asmens tapatybės kortelė, leidimas nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje arba kitas asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas;

93.2. Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos išduotas profesinio darbingumo netekimo pažymėjimas;

93.3. draudiminį įvykį patvirtinantys dokumentai (jeigu nepateikti).

94. Prie prašymo skirti vienkartinę ir periodinę draudimo išmoką apdraustajam mirus turi būti pateikti:

94.1. prašančiojo asmens Lietuvos Respublikos piliečio pasas, asmens tapatybės kortelė, leidimas nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje arba kitas asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas;

94.2. apdraustojo asmens mirties liudijimas;

94.3. santuokos liudijimas, jeigu dėl išmokos kreipiasi mirusiojo sutuoktinis;

94.4. mirusiojo vaikų (įvaikių) gimimo liudijimai;

94.5. mokymosi įstaigų pažymos, jeigu mirusiojo vaikai (įvaikiai), vyresni kaip 18 metų, mokosi;

94.6. teismo sprendimai, įrodantys prašančiojo asmens išlaikymo faktą;

94.7. mirusiojo gimimo liudijimas, jeigu dėl išmokos kreipiasi mirusiojo tėvas (tėvis) arba motina (motė);

94.8. Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos išduotas invalidumo pažymėjimas, jeigu teisė gauti išmoką priklauso nuo prašančiojo asmens invalidumo ar nedarbingumo;

94.9. draudiminį įvykį patvirtinantys dokumentai (jeigu nepateikti).

95. Vienkartinė ir periodinė draudimo išmokos apdraustajam mirus mokamos pagal kiekvieno asmens, turinčio teisę gauti šias išmokas, atskirą prašymą. Nepilnamečių vaikų arba neveiksnių asmenų vardu prašymus ir kitus dokumentus pateikia jų tėvai (tėviai), globėjas, rūpintojas.

96. Vienkartinė ir periodinė draudimo išmokos apdraustajam mirus skiriamos Lietuvos Respublikos piliečiams, Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantiems užsienio piliečiams, asmenims be pilietybės. Periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus mokama šiems asmenims, iki jie gyvena Lietuvos Respublikoje. Šios išmokos gavėjams persikėlus nuolat gyventi į kitą valstybę, išmoka mokama tarpvalstybinėse sutartyse ir Europos Sąjungos reglamentuose nustatyta tvarka.

97. Išmokos skiriamos pagal šiuose Nuostatuose kiekvienai išmokai nurodytų dokumentų originalus (išskyrus asmens, kuris kreipiasi, tapatybę patvirtinančius dokumentus, kurie sutikrinami priimant prašymą skirti išmoką).

Paskyrus išmoką, pateiktų dokumentų originalai (išskyrus nedarbingumo pažymėjimą, profesinio darbingumo netekimo pažymėjimą ir draudiminį įvykį patvirtinančius dokumentus) išmokos gavėjo prašymu jam grąžinami.

98. Kreipimosi dėl išmokos skyrimo data laikoma diena, kurią priimtas prašymas su visais reikiama dokumentais. Jeigu prašymas skirti išmoką siunčiamas paštu, kreipimosi data laikoma prašymo išsiuntimo diena, pažymėta vietos pašto spaude. Jeigu prie prašymo pridėti ne visi reikiami dokumentai, Fondo valdybos teritorinis skyrius per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo turi pranešti pareiškėjui, kokie dokumentai turi būti pateikti papildomai.

99. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokos skiriamos Fondo valdybos teritorinio skyriaus vedėjo (pavduotojo) sprendimu.

100. Sprendimas dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos pripažinimo draudiminiu įvykiu turi būti priimtas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo paskutinio reikiamo dokumento gavimo teritoriniame skyriuje.

101. Nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą pripažinus draudiminiu įvykiu, sprendimas dėl išmokų (išskyrus vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus) skyrimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo su visais reikiama dokumentais gavimo teritoriniame skyriuje.

102. Prašymas (kartu su reikiamais dokumentais) skirti vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus turi būti pateiktas per 3 mėnesius nuo apdraustojo mirties dienos. Sprendimas dėl šios išmokos skyrimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų po šiame punkte nurodyto kreipimosi termino pabaigos.

Jeigu per 3 mėnesius kreipiasi bent vienas asmuo, turintis teisę į šią išmoką, ir iki sprendimo priėmimo (per šiame punkte nurodytą laikotarpį) kreipiasi kitas asmuo, turintis teisę į šią išmoką, išmokos dydis nustatomas šių Nuostatų 88 punkte nurodyta tvarka.

103. Nustatomi šie kreipimosi dėl draudimo išmokų skyrimo terminai:

103.1. ligos pašalpa skiriama nuo laikinojo nedarbingumo nustatymo dienos, jeigu dėl jos kreipiamasi ne vėliau kaip per 3 metus nuo laikinojo nedarbingumo pabaigos;

103.2. netekto darbingumo vienkartinė kompensacija skiriama, jeigu apdraustasis dėl jos kreipiasi ne vėliau kaip per 3 metus nuo tos dienos, kurią Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nustato darbingumo netekimą;

103.3. netekto darbingumo periodinė kompensacija skiriama ir mokama nuo tos dienos, kurią Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nustato darbingumo netekimą, jeigu apdraustasis dėl jos kreipiasi ne vėliau kaip per 3 metus nuo teisės į šią kompensaciją atsiradimo dienos. Jeigu asmuo kreipiasi praėjus 3 metams nuo teisės į šią kompensaciją atsiradimo dienos, ji skiriama ir mokama už 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo kreipimosi dienos;

103.4. jeigu asmuo dėl periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus kreipiasi per 3 metus nuo apdraustojo mirties dienos, ši išmoka skiriama nuo teisės į šią išmoką atsiradimo dienos (išskyrus šių Nuostatų 79 punkte nurodytą atvejį).

Jeigu asmuo dėl periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus kreipiasi praėjus 3 metams nuo teisės į šią išmoką atsiradimo dienos, išmoka už praėjusį laiką mokama už 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo kreipimosi dienos, jeigu ši išmoka nebuvo paskirta nė vienam iš šių Nuostatų 76 punkte išvardytų asmenų;

103.5. vienkartinė draudimo išmoka apdraustajam mirus skiriama ne anksčiau kaip praėjus 3 mėnesiams nuo teisės į šią išmoką atsiradimo dienos. Kai per šį terminą nė vienas iš asmenų, turinčių teisę į šią išmoką, nesikreipia, ši išmoka skiriama pirmajam prašymą pateikusiam asmeniui, turinčiam teisę į šią išmoką, jeigu jis kreipiasi per 3 metus nuo apdraustojo mirties dienos.

104. Profesinio darbingumo netekimą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustato Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija.

Profesinio darbingumo netekimo nustatymo diena laikoma diena, nuo kurios galioja Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos nustatytas darbingumo netekimo procentas. Ši data nurodoma profesinio darbingumo netekimo pažymėjime kaip ekspertizės pradžios data, t. y. diena, kurią teritorinė medicininės socialinės ekspertizės komisija gauna dokumentus, reikalingus profesinio darbingumo netekimui nustatyti.

Nustatytas profesinio darbingumo netekimas galioja iki mėnesio, per kurį nukentėjęsysis turi būti pakartotinai patikrintas, paskutinės dienos (įskaitytinai).

105. Profesinio darbingumo netekimo pasikeitimo diena laikoma diena, nuo kurios galioja pakartotinai Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos nustatytas darbingumo netekimo procentas.

106. Atsisakęs skirti išmoką, Fondo valdybos teritorinis skyrius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po tokio sprendimo priėmimo turi išsiųsti (įteikti) pareiškėjui sprendimo nuorašą. Sprendime turi būti nurodyta atsisakymo skirti išmoką priežastis ir informacija apie sprendimo apskundimo tvarką ir terminus.

107. Netekto darbingumo periodinė kompensacija ir periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus mokamos už praėjusį mėnesį. Šios išmokos Fondo valdybos nustatyta tvarka pervedamos į asmenų, turinčių teisę į išmoką, asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje ne vėliau kaip iki kiekvieno mėnesio 20 dienos.

Ligos pašalpa, netekto darbingumo vienkartinė kompensacija ir vienkartinė draudimo išmoka apdraustajam mirus pervedamos į išmokų gavėjų nurodytas sąskaitas kredito įstaigose per 5 darbo dienas nuo sprendimo skirti išmoką priėmimo.

108. Draudimo išmokos, išskyrus ligos pašalpą, mokamos neatsižvelgiant į jų gavėjų gaunamas kitas pajamas.

109. Asmenims, nuteistiems laisvės atėmimu, priklausančios išmokos (netekto darbingumo kompensacijos) išmokamos paleidus juos iš bausmės atlikimo įstaigos.

110. Išmokų sumos, kurios priklausė nukentėjusiajam ir kurių jis dėl mirties negavo, išmokamos asmenims, kuriems paveldėjimo tvarka pereina mirusiojo asmens turtas, pateikusiems paveldėjimo teisės liudijimą.

111. Išmokos pervedamos į asmenų, turinčių teisę į išmoką, asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje.

IX. IŠMOKŲ PERSKAIČIAVIMAS

112. Asmenims, kuriems netekto darbingumo periodinė kompensacija ar periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus paskirtos iki Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2004 m. sausio 1 d.) ir kurie turėjo teisę į šias išmokas, išmokos perskaičiuojamos pagal šio įstatymo nuostatas.

113. Jeigu nuo 2004 m. sausio 1 d. perskaičiuotos netekto darbingumo periodinės kompensacijos ar periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus dydis sumažėja, toliau mokama 2003 metų gruodžio mėnesio dydžio kompensacija ar išmoka, nedidinant jų keičiantis einamųjų metų draudžiamosioms pajamoms. Šio dydžio kompensacija ar išmoka mokamos, iki pagal šį įstatymą nuo 2004 m. sausio 1 d. perskaičiuota kompensacijos ar išmokos suma, perskaičiuojama keičiantis einamųjų metų draudžiamosioms pajamoms, ims viršyti mokamos kompensacijos ar išmokos dydį.

114. Jeigu asmeniui po 2004 m. sausio 1 d. toliau mokama 2003 metų gruodžio mėnesio dydžio netekto darbingumo periodinė kompensacija ar periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus, patvirtinus mažesnes einamųjų metų draudžiamąsias pajamas atitinkamai perskaičiuojamos mokama ir perskaičiuota (po 2004 m. sausio 1 d.) kompensacija ar išmoka ir toliau mokama didesnė iš jų.

115. Jeigu asmeniui po Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2004 m. sausio 1 d.) mokama didesnė 2003 metų gruodžio mėnesio dydžio netekto darbingumo periodinė kompensacija, nustčius naują darbingumo netekimo procentą atitinkamai perskaičiuojamos mokama ir perskaičiuota kompensacijos ir toliau mokama didesnė iš jų.

116. Jeigu po Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2004 m. sausio 1 d.) asmenims mokama 2003 metų gruodžio mėnesio dydžio periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus, pasikeitus išlaikytinių skaičiui atitinkamai perskaičiuojamos kiekvienam asmeniui mokama ir perskaičiuota išmokos ir toliau mokama didesnė iš jų.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

117. Jeigu nelaimingas atsitikimas darbe įvyksta dėl trečiojo asmens kaltės, Fondo valdybos teritoriniai skyriai atgręžtinio reikalavimo teise išreikalauja išmokėtas sumas iš šio asmens Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

118. Pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą paskirtas ir išmokėtas sumas, įskaitytinas į atlygintinos žalos, mokamos pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (Žin., 2001, Nr. [56-1977](#)), dydį, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui kompensuoja draudimo kompanijos.

119. Nustčius, kad išmokos gavėjas ar atitinkama įstaiga pateikė suklastotus dokumentus arba išmokos paskirtos pažeidžiant nustatytąją tvarką, išmokėtos sumos išieškomos iš kaltų asmenų, padariusių žalą Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, įstatymų nustatyta tvarka.

120. Asmuo, nesutinkantis su Fondo valdybos teritorinio skyriaus vedėjo (pavaduotojo) sprendimu, per mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo jam dienos turi teisę apskųsti jį Fondo valdybai.

121. Fondo valdybos direktoriaus (pavaduotojo) sprendimas gali būti apskųstas teismui įstatymų nustatyta tvarka.
